

Techniki informacji i komunikacji

Laboratorium nr 2

Dr Sylwia Kotecka-Kral

CBKE WPAiE UW

Zastrzeżenie

- **Wszelkie treści wypowiedziane przeze mnie podczas zajęć służą celom edukacyjnym.**
- **Treści te nie mają na celu obrażania jakiejkolwiek osoby czy grupy społecznej z jakiegokolwiek powodu.**

#StopMowieNienawiści

- <https://tv.wirtualnemedial.pl/movie/13708x6d21266d1d3a382130cfa3fb0e27dbc5.mp4>

- „Ja tylko hejtuje jej idiotyczne poglądy”
- „Nic wielkiego, shejtowałem mu posta na FB”

Hejt czy nienawiść

- Przejawy dyskryminacji i negatywne komentarze w sieci są w mowie potocznej **definiowane jako hejt, a nie jako agresja czy nienawiść**. Hejt „zastąpił” nienawiść.
- Znacznie łatwiej jest się przyznać, nawet samemu przed sobą, że „hejtuje” się daną osobę czy grupę społeczną, niż że się ją nienawidzi.
- Hejt **w odbiorze społecznym** nie ma tej samej wagi co nienawiść.

Hejt

- Termin "hejt" pojawił się w powszechnym użyciu na początku XXI wieku.
- Słownik języka polskiego (<https://sjp.pl/hejt>)
- 1. obraźliwy i zwykle agresywny komentarz internetowy;
2. mówienie w sposób wrogi i agresywny na jakiś temat lub o jakiejś osobie
- Wyrazy pokrewne:
rzecz. hejter *m*, hejterka *ż*, hejtowanie *n*, hejcenie *nczas* ., hejtować *ndk.*, *przym.* hejterski
- Etymologia: *ang.* hate → „nienawiść”, „nienawidzić”
– *ang.* hate speech

Skala hejtu

- Na niektórych stronach internetowych hejterzy stanowią 25% wszystkich użytkowników
 - głównie na dużych i publicznie dostępnych forach poświęconych polityce, traumie społecznej, poruszających kwestie światopoglądowe.
- Hejtu nie znajdziemy prawie w ogóle na portalach specjalistycznych, poświęconych np. konkretnemu hobby, zagadnieniu.
- Co czwarta osoba korzystająca z Internetu padła ofiarą hejtera (25%)
- 11% internautów przyznaje, że zdarza im się hejtować w sieci

Hejt

- Internet znacząco wpłynął na percepcję tego, co jest i nie jest dopuszczalne, a nawet etyczne.
- **Hejter** często **bezwiednie przyjmuje**, że jego agresja jest pewną **wirtualną konwencją, stylem komunikacji**. Konwencją, która jak się okazuje nie pozostaje bez wpływu na jej autorów.
- Bez względu na to, jakie role społeczne pełniimy, jak siebie postrzegamy i oceniamy w rzeczywistości, to w przestrzeni wirtualnej wszyscy myślimy w sposób egoistyczny i wzmacniamy w sobie podejście skrajnie indywidualistyczne.

Hejt

- Przyjęcie specyficznej roli „wojownika” wzmacnia poczucie własnej wartości i sprawczości.
- Jest wyborem atrakcyjnym, ponieważ sprzyja zaspokojeniu potrzeby przynależności i określa cel: walkę z wrogiem politycznym lub ideologicznym. Jest również łatwo dostępny.
- Młodym osobom poszukującym swojego miejsca na świecie prościej jest odnaleźć się w roli wojownika walczącego w słusznej sprawie, niż pracownika etatowego, studenta, męża, matki czy ojca.
- Agresja przestaje być czymś zakazanym, ponieważ na wojnie dozwolone są wszystkie środki.

Hejt

- W efekcie społeczeństwo cyfrowe i jego członkowie tracą wiele norm społecznych, które spajają grupy funkcjonujące w świecie rzeczywistym.
- Nowych, konstruktywnych norm kulturowych, prawnych, społecznych, które mogłyby zastąpić te odziedziczone ze świata analogowego lub już nie istniejące – na razie nie ma.
- Ten moment w rozwoju sieci można nazwać „**cyfrowym Dzikim Zachodem**”
 - **dozwolone jest to, co internauta uważa za słuszne i daje mu wolność**
 - **złe jest to, co w jakikolwiek sposób go ogranicza.**
- Tego rodzaju mentalność powoduje, że nieskrępowane wyrażanie wrogości czy agresji jako metody komunikowania się z ludźmi w sieci staje się akceptowane.

Hejt

- Mimo, że za powstrzymaniem fali hejtu opowiada się większość użytkowników polskiego Internetu, to co dziesiąty uczestnik badania SW Research uważa, że nie powinno się walczyć z agresją w sieci.
- Jeszcze groźniejszym zjawiskiem jest obojętność, która sprzyja upowszechnianiu się komunikacji opartej na przemocy. Milczenie sprzyja normalizacji zachowań przemocowych i akceptacji norm „cyfrowego Dzikiego Zachodu”.
- Ponad 20 proc. wszystkich badanych nie ma zdania na temat walki z hejterami, agresja w sieci jest im obojętna.

Hejt

- Jak radzić sobie z przejawami agresji i pogłębiającym się zjawiskiem hejtu?
- Najskuteczniejszym rozwiązaniem, które wymaga konsekwentnej pracy od podstaw, jest tzw. **trening empatii**.
- Jeżeli od najmłodszych lat będziemy uczyli dzieci w rodzinie i szkole, że cyfrowa krzywda boli analogowo, a po drugiej stronie monitora znajduje się żywy, czujący ból człowiek, to zminimalizujemy szanse na pojawienie się hejtu w przyszłości.

Źródło

- Teksty z poprzednich slajdów zaczerpnięte z:
- J. Kuś, „Nowe imię nienawiści: hejt”,
<https://www.swps.pl/centrum-prasowe/archiwum-centrum-prasowego/279-komentarz-ekspercki/3840-nowe-imie-nienawisci-hejt>

Hejt w Internecie a doświadczenia polskiej młodzieży

- Jednym z głównych wniosków z badania jest to, że młodzi ludzie nie znają terminu „mowa nienawiści” i nie wiedzą, co on oznacza. Bardziej naturalnym dla nich pojęciem jest „hejt”.
- Nie wyróżniają oni mowy nienawiści z innych form obrażania w Internecie, nie jest też ona dla nich głównym problemem w korzystaniu z sieci.
- Jeżeli już spotykają się z mową nienawiści, to jest ona skierowana głównie wobec Żydów, homoseksualistów czy osób czarnoskórych.
- Młodzi ludzie nie wszystkie wypowiedzi będące mową nienawiści jako takie klasyfikują.

Hejt w Internecie a doświadczenia polskiej młodzieży

- Częściej niż mowa nienawiści polską młodzież dotyka hejt i obrażanie skierowane do konkretnych osób, niekoniecznie związane z dyskryminacją mniejszości.
- Tego typu doświadczenia to dla nich codzienność – zdaniem młodych ludzi obrażanie jest nierozdzielnie związane z Internetem.
- Dlatego też, ich zdaniem, nie należy się tym przejmować, a co za tym idzie również niekoniecznie reagować.
- Brak reakcji może wynikać z różnych czynników – np. obojętności, bezsilności, braku wiedzy na temat narzędzi do reagowania czy braku wsparcia, dlatego potrzebne by było przeprowadzenie dodatkowych badań na ten temat.
- Taka postawa może być problematyczna w przypadku projektowania działań edukacyjnych i kampanii, które miałyby zachęcić młodzież do reagowania na mowę nienawiści w Internecie.

Hejt w Internecie a doświadczenia polskiej młodzieży

- Badanie było częścią projektu „Internet bez nienawiści” realizowanego w ramach programu „Obywatele dla Demokracji”, finansowanego z Funduszy EOG
- Źródło:
<http://www.mowanienawisci.info/post/mowa-nienawisci-w-internecie-w-doswiadczeniu-polskiej-mlodziezy/>

Co to jest hejt?

- <http://www.mowanienawisci.info/sekcja/definicja/>
- <https://amnesty.org.pl/kampanie/nienawisc/>
- <https://demotywatory.pl/4944742/Polski-jezyk-piekny-jezyk>

Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy

- Zjawisko mowy nienawiści istnieje od zawsze.
- Jednak obecnie stało się ono na tyle powszechne i problematyczne, że Komitet Ministrów Rady Europy postanowił w 1997 r. wydać swoje rekomendacje w tej sprawie.
- Mowę nienawiści definiuje tam jako „wszelkie formy wypowiedzi, które podżegają, szerzą, promują lub usprawiedliwiają nienawiść rasową, ksenofobię, antysemityzm oraz inne formy nienawiści opartej na nietolerancji, w tym nietolerancję wyrażoną przez agresywny nacjonalizm, etnocentryzm, dyskryminację oraz wrogość wobec mniejszości, imigrantów i osób o pochodzeniu imigranckim”.

Hejt, mowa nienawiści

– ujęcie prawne

- Co to jest hejt / mowa nienawiści?
- Pojęcie "**mowy nienawiści**" obejmuje wszelkiego rodzaju wypowiedzi (w tym wypowiedzi symboliczne), których przedmiotem i celem jest atak (lżenie, oskarżanie, wyszydzanie lub poniżanie) grup lub jednostek ze względu na kryterium rasy, pochodzenia etnicznego, narodowego, religii, języka, płci, wieku, niepełnosprawności, cech zewnętrznych, orientacji seksualnej i tożsamości płciowej, statusu społecznego czy przekonań politycznych.
- Do grupy tej zalicza się również wypowiedzi naruszające tzw. kanon poprawności politycznej, w szczególności wypowiedzi zaliczane do tzw. negacjonizmu, czy rewizjonizmu historycznego, zaprzeczające lub umniejszające zbrodnie Holokaustu, czy zawierające tzw. "kłamstwo oświęcimskie" albo stanowiące pochwałę totalitaryzmów (faszyzmu, komunizmu) lub innych ideologii wrogich demokracji.

Hejt, mowa nienawiści

- Zagadnienie wyznaczenia granic swobody wypowiedzi ze względu na konieczność ochrony praw i wolności innych osób ujmowane jest w kategoriach **kolizji praw**.
- W odniesieniu do tej grupy ograniczeń swobód i wolności konstytucyjnych oparty na zasadzie proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) ogólny mechanizm **harmonizowania i wyznaczania słusznej równowagi** pomiędzy konkurującymi prawami oraz chronionymi przez nie wartościami jest szczególnie dobrze widoczny w orzecznictwie TK. Sytuacja kolizji praw różnych podmiotów występuje, gdy w danej sytuacji faktycznej urzeczywistnienie prawa pewnego podmiotu prowadzi do naruszenia prawa innego podmiotu. Pojęcie kolizji praw rozumiane jest przy tym w orzecznictwie TK szerzej i obejmuje również sytuacje, gdy urzeczywistnienie prawa określonego podmiotu w danej sytuacji faktycznej powoduje jedynie niebezpieczeństwo naruszenia prawa innego podmiotu

Hejt, mowa nienawiści

- <http://hejtstop.pl/>
- <http://projekt.hejtstop.pl/>
- <http://news.hejtstop.pl/mowa-nienawisci-w-prawie-polskim/>
 - zawiera wskazanie przestępstw, których „sednem” jest hejt
- <http://news.hejtstop.pl/wp-content/uploads/2017/06/hejtstop-ulotka-zakazane-znaki-2v.pdf>
 - znaki graficzne propagujące hejt
- <http://news.hejtstop.pl/przejawy-mowy-nienawisci/>
 - opis najczęstszych powodów mowy nienawiści
- <http://news.hejtstop.pl/materialy-edukacyjne/>
- I inne podstrony strony <http://projekt.hejtstop.pl/>
- <http://www.mowanienawisci.info/>
- http://www.batory.org.pl/upload/files/pdf/MOWA_NIENAWISCI_MOWA_POGARDY_IN_TERNET.pdf
- http://www.ngofund.org.pl/wp-content/uploads/2014/06/raport_final_poj.pdf
- <https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Raport%20Mowa%20Nienawi%C5%9Bci%2C%20Mowa%20Pogardy%2C%2027.02.2017.pdf> – raport dotyczący mowy nienawiści

Przykłady hejtu z życia wzięte...?

Hejt w Kodeksie karnym

- **Kodeks karny** nie wyróżnia pojęć „przestępstwo z nienawiści” czy „mowa nienawiści”. Osoby doświadczające mowy nienawiści czy padające ofiarą przestępstw z nienawiści mogą się powoływać na następujące artykuły:
- **Art. 212 KK** – dotyczy pomówienia osoby, grupy osób lub instytucji, osoby prawnej, jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej.
 - Aby można było zastosować sankcje, skutkiem pomówienia musi być poniżenie poszkodowanego w opinii publicznej lub narażenie na utratę zaufania potrzebnego dla wykonywania danego stanowiska, zawodu lub innego rodzaju działalności.

Hejt w Kodeksie karnym

- Za przestępstwa z tego artykułu KK przewiduje karę grzywny, ograniczenia wolności lub – jeżeli informacja jest rozpowszechniana za pomocą środków masowego komunikowania – pozbawienia wolności do roku.
- Sąd może również zdecydować o nawiązce na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża lub na inny cel społeczny, wskazany przez pokrzywdzonego.
- Ściganie tego przestępstwa odbywa się z oskarżenia prywatnego – osoba poszkodowana musi sama podjąć decyzję o żądaniu ścigania sprawcy

Hejt w Kodeksie karnym

- **Przykład 1:** Wojciech B. zamieścił na klatce schodowej informację o tym, że jego sąsiad – Marcin Kowalski – dopuścił się czynu pedofilskiego. W postępowaniu sądowym ustalono, że nie udowodniono popełnienia takich czynów przez Marcina Kowalskiego. Na wniosek pokrzywdzonego, sąd nakazał Wojciechowi B. zapłatę nawiązki na rzecz organizacji pomagającej nieletnim ofiarom przestępstw seksualnych.
- **Przykład 2:** Zofia Marcinkiewicz, lekarka prowadząca prywatną praktykę, znalazła w gazecie artykuł o rzekomo popełnianych przez nią błędach, pełen kłamliwych informacji. Autor artykułu został skazany na miesiąc pozbawienia wolności oraz zapłatę nawiązki na rzecz pokrzywdzonej, uznając, że publikacja informacji w gazecie naraziła ją na straty finansowe.
- Źródło: <http://news.hejtstop.pl/artykuly-kk-i-kc-przyklady/>

Hejt w Kodeksie karnym

- **Art. 216 KK** – dotyczy znieważenia innej osoby, w jej obecności lub pod jej nieobecność – jeżeli zniewaga ma charakter publiczny lub została wygłoszona z zamiarem dotarcia do poszkodowanego.
- Za przestępstwa z tego artykułu KK przewiduje karę grzywny, ograniczenia wolności lub – jeżeli do znieważenia doszło za pomocą środków masowego komunikowania – pozbawienia wolności do roku.
- Sąd może również zdecydować o nawiązce na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża lub na inny cel społeczny, wskazany przez pokrzywdzonego.
- Ściganie tego przestępstwa odbywa się z oskarżenia prywatnego – osoba poszkodowana musi sama podjąć decyzję o żądaniu ścigania sprawcy.
- Sąd może odstąpić od wymierzenia kary jeżeli uzna, że zniewagę spowodowało wyzywające zachowanie poszkodowanego, lub jeżeli poszkodowany odpowiedział naruszeniem nietykalności cielesnej lub zniewagą wzajemną.

Hejt w Kodeksie karnym

- **Przykład A.** W programie telewizyjnym Marian O., trener klubu piłkarskiego „Tęcza”, nazwał krytykującego jego sposób prowadzenia zespołu dziennikarza „niekompetentnym idiotą”. Sąd zdecydował zasądzić nawiązkę na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża.
- **Przykład B.** Dwóch plażowiczów – Janusz K. i Lucjan Ż. – pokłóciło się o granice rozstawienia swoich parawanów. Lucjan Ż. nazwał Janusza K. – na oczach kilkunastu świadków, w tym ratownika – „głupim wieśniakiem”. Janusz K. w odpowiedzi wymierzył mocny cios w twarz Lucjana Ż. Sąd uznał, że doszło do znieważenia, jednocześnie poszkodowany zareagował naruszeniem nietykalności cielesnej – odstąpiono zatem od zasądzenia kary.
- Źródło: <http://news.hejtstop.pl/artykuly-kk-i-kc-przyklady/>

Hejt w Kodeksie karnym

- **Art. 190 KK** – dotyczy realnej groźby popełnienia przestępstwa na szkodę danej osoby lub osoby jej bliskiej.
- Sprawcy czynu grozi kara grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2.
- Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego

Hejt w Kodeksie karnym

- **Przykład A.** Renata Nowak. Aktywistka organizacji działającej na rzecz osób LGBT, otrzymała na Facebooku wiadomość, w której nadawca groził jej ciężkim pobiciem. Ustaliła, że nadawcą jest uczeń miejscowego technikum. W toku postępowania ustalono, że oskarżony posiadał wiedzę o miejscach aktywności poszkodowanej, oraz posiadał w domu kastet. Sąd zadecydował o karze ograniczenia wolności.
- **Przykład B.** Adam Wiśniewski, lider lokalnej społeczności żydowskiej, chodząc po ulicy w jarmułce usłyszał tekst „Chcesz w mordę, je... Żydzie?”. Incydent został zgłoszony znajdującemu się niedaleko patrolowi policji, który ujął sprawcę. W toku postępowania ustalono, że jest on psychicznie chory i zdarza mu się rzucać takie teksty do innych osób. Groźba została uznana za nierealną do spełnienia, a sprawca został uniewinniony.
- Źródło: <http://news.hejtstop.pl/artykuly-kk-i-kc-przyklady/>

Hejt w Kodeksie karnym

- **Art. 196 KK** – dotyczy obrazy uczuć religijnych, znieważania przedmiotu czci religijnej lub miejsca przeznaczonego do publicznego wykonywania obrzędów religijnych.
- Za dokonanie przestępstwa z tego artykułu grozi kara grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2.

Hejt w Kodeksie karnym

- **Przykład A.** Karolina P. podłożyła w meczecie pokrojone ciało świni. Sąd uznał, że zamiarem pokrzywdzonej było obrażenie uczuć religijnych muzułmanów, dla których spożywanie wieprzowiny i korzystanie z produktów pochodzących z uboju świń jest zabronione. Zasądzona została kara grzywny.
- **Przykład B.** Wojciech T. oddał mocz na przydrożną kapliczkę. Jego kolega udokumentował ten incydent, a zdjęcie wrzucił na jeden z portali społecznościowych. Oburzona tym zachowaniem osoba złożyła zawiadomienie do prokuratury. Sąd uznał, że zarówno Wojciech T., jak i jego kolega przyczynili się do znieważenia przedmiotu czci religijnej. Wojciech T. i jego kolega zostali skazani na karę grzywny.
- Źródło: <http://news.hejtstop.pl/artykuly-kk-i-kc-przyklady/>

Hejt w Kodeksie karnym

- **Art. 256 KK** – dotyczy publicznego propagowania faszystowskiego lub innego totalitarnego ustroju państwa, jak również nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość.
- Pod ten artykuł podpada również produkowanie, utrwalanie, sprowadzanie, nabywanie, przechowywanie, posiadanie, prezentowanie, przewożenie lub przesyłanie druku, nagrania lub innego przedmiotu z symboliką ustroju totalitarnego lub inną, nawołująca do nienawiści ze względu na wymienione kryteria.
- Z tego artykułu wyłączona jest działalność artystyczna, edukacyjna, kolekcjonerska i naukowa.
- Za przestępstwa z tego artykułu grozi kara grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Hejt w Kodeksie karnym

- **Przykład A.** Andrzej K., przewodniczący lokalnych struktur stowarzyszenia „Wielka Polska – Silny Naród” wypowiedział podczas pikiety pod ambasadą Izraela słowa: „Jednej rzeczy Hitler nie zrobił właściwie – nie przemielił wszystkich parchów przez kominy”. Sąd uznał, że słowa te stanowią propagowanie działań totalitarnego nazistowskiego ustroju, a jednocześnie nawołują do nienawiści na tle etnicznym. Andrzej K. został skazany na 2 lata pozbawienia wolności.
- **Przykład B.** Jolanta U. została zatrzymana przez policję drogową do rutynowej kontroli samochodu. Na tylnym siedzeniu znajdował się egzemplarz książki „Moja walka” autorstwa Adolfa Hitlera. Policjanci wezwali inny patrol, który podjął decyzję o zarekwirowaniu książki. W toku postępowania ustalono, że Jolanta U. jest zatrudniona na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie prowadzi badania nad antysemicką retoryką. Sąd uznał, że oskarżona nie posiada książki w celu jej rozpowszechniania ani promowania zawartych w niej treści. Jolanta U. została uniewinniona.

Hejt w Kodeksie karnym

- **Przykład C.** Wincenty S. wypowiedział podczas imprezy urodzinowej toast, w którym zapraszał gości do „wzniesienia kieliszków za Polskę wolną od Żydów, pedałów i Rumunów”. Obecny na przyjęciu Michał C. złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Sąd uznał, że słowa Wincentego S. wyczerpują kryteria nawoływania do nienawiści na tle etnicznym, jednak impreza miała charakter zamknięty, zatem nie może zastosować żadnych sankcji.
- **Przykład D.** Anna I. zamieściła w portalu społecznościowym zdjęcie bramy głównej w obozie Auschwitz-Birkenau z podpisem „Infrastrukturę już mamy – możemy przyjąć muzułmańskich uchodźców”. Uznano, że jest to nawoływanie do nienawiści na tle religijnym, a umieszczenie zdjęcia w serwisie społecznościowym ma na celu jego rozpowszechnianie. Ponieważ treść widoczna jest dla nieograniczonego grona odbiorców, sąd uznał Annę I. za winną i zasądził grzywnę.
- Źródło: <http://news.hejtstop.pl/artykuly-kk-i-kc-przyklady>

Hejt w Kodeksie karnym

- **Art. 257 KK** – dotyczy publicznego znieważania oraz naruszania nietykalności cielesnej osoby lub grupy osób ze względu na przynależność narodową, etniczną, rasową, wyznaniową lub z powodu bezwyznaniowości.
- Sprawcy czynu z tego artykułu grozi kara pozbawienia wolności do lat 3.

Hejt w Kodeksie karnym

- **Przykład A.** John O., pochodzący z Nigerii nauczyciel angielskiego w miejscowej szkole, został zaczepiony w autobusie przez grupę kiboli. Nie reagując na zaczepki, wyszedł na kolejnym przystanku. Grupa kiboli podążyła za nim, w pewnym momencie zaczęli obrzucać go kamieniami. John O. upadł na ziemię, po czym został skopany. Sąd uznał, że ofiara została pobita ze względu na jej przynależność rasową. Prowadyr zajścia otrzymał karę 3 lat pozbawienia wolności, pozostali uczestnicy – 2 lat.
- **Przykład B.** Podczas dyskusji w radiu Małgorzata F., dziennikarka lokalnej gazety w Tarnowie, użyła na określenie mieszkających w nim Romów słów „cygańskie brudasy”. Sąd uznał ją winną znieważenia grupy osób ze względu na przynależność etniczną i wymierzył karę w zawieszeniu.
- Źródło: <http://news.hejtstop.pl/artykuly-kk-i-kc-przyklady>

Hejt w Kodeksie karnym

- Przeszępstwa z art. 196, 256 i 257 KK są **ścigane z urzędę**. Oznacza to, że do wszczęcia postępowania nie jest potrzebny wniosek ze strony osoby poszkodowanej. Nawoływanie do nienawiści wobec Żydów, muzułmanów czy osób czarnoskórych możemy zgłosić niezależnie od tego, czy należymy do jednej lub wielu z tych grup.
- Co więcej – mamy **społeczny obowiązek** poinformowania organów śledczych o tego typu przestępstwach. Nie jest to obowiązek w sensie prawnym – jego zaniechanie nie wiąże się z bezpośrednimi sankcjami. Jest to forma zobowiązania do tego, co **powinniśmy** zrobić w przypadku dostrzeżenia przejawów łamania tych artykułów. Prokurator ma obowiązek podjąć czynności i zdecydować o wszczęciu postępowania lub o jego odmowie.

Hejt w Kodeksie karnym

- Opisane w przykładach sytuacje miały charakter ewidentnego znieważenia konkretnych osób.
- Czasami jednak treści ksenofobiczne mają charakter bardziej zawoalowany. Przykładowo, transparent o treści „Mordercy Polaków, banderowskie śmiecie, za masakrę na Wołyniu srogo odpowiecie” trzymany przez demonstrantów pod konsulatem Ukrainy we Wrocławiu ma charakter antyukraiński. Nie służy on rzeczywistemu ukaraniu sprawców zbrodni wołyńskiej, którzy od paru dekad nie żyją. W opinii prokuratury jednak ten transparent należy odczytywać jedynie jako wyraz dezaprobaty wobec osób odpowiedzialnych za zbrodnię wołyńską.
- Kandydat w wyborach samorządowych nawołujący m.in. do wprowadzenia kary śmierci dla „cyganów” (pisane małą literą) odwołał się do „potocznego” użycia słowa „cygan”. Prokuratury często umarzają postępowania jeżeli sprawcy czynów **zadeklarują**, że obrażenie konkretnych osób czy grup nie było ich celem.
- Źródło: <http://news.hejtstop.pl/mowa-nienawisci-w-prawie-polskim/>

Krajowy Rejestr Karny

- W Rejestrze gromadzi się dane o osobach:
- 1) prawomocnie skazanych za przestępstwa lub przestępstwa skarbowe;
- 2) przeciwko którym prawomocnie warunkowo umorzono postępowanie karne w sprawach o przestępstwa lub przestępstwa skarbowe;
- 3) przeciwko którym prawomocnie umorzono postępowanie karne w sprawach o przestępstwa lub przestępstwa skarbowe na podstawie amnestii;
- 4) będących obywatelami polskimi prawomocnie skazanymi przez sądy państw obcych;
- 5) wobec których prawomocnie orzeczono środki zabezpieczające w sprawach o przestępstwa lub przestępstwa skarbowe;
- 6) nieletnich, wobec których prawomocnie orzeczono środki wychowawcze, poprawcze lub wychowawczo-lecznicze albo którym wymierzono karę na podstawie art. 13 lub art. 94 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- 7) prawomocnie skazanych za wykroczenia na karę aresztu;
- 8) poszukiwanych listem gończym;
- 9) tymczasowo aresztowanych;
- 10) nieletnich umieszczonych w schroniskach dla nieletnich.

Krajowy Rejestr Karny

- <https://ekrk.ms.gov.pl/ep-web>
- Art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1184 ze zm.)
- Do wniosku o wpis na listę adwokatów osoba ubiegająca się o wpis jest obowiązana dołączyć:
- 1) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzoną datą nie wcześniejszą niż miesiąc przed złożeniem wniosku (...);

Hej w Kodeksie cywilnym

- W sprawach nieobjętych kodeksem karnym – np. w przypadku znieważania osób ze względu na ich orientację seksualną czy tożsamość płciową – powołać się można na przepisy **Kodeksu cywilnego**.
- W procesie cywilnym nie przewidziano sankcji karnych, natomiast możliwe jest żądanie od sprawcy czynu odpowiedniego zadośćuczynienia.
- W kodeksie cywilnym znajduje się pojęcie **dóbr osobistych**. Odnosi się do nich **art. 23** i **art. 24**.
- Do dóbr osobistych Kodeks cywilny zalicza: **zdrowie, wolność, cześć, swobodę sumienia, nazwisko, lub pseudonim, wizerunek, tajemnicę korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukową, artystyczną, wynalazczą i racjonalizatorską**.

Hej w Kodeksie cywilnym

- W przypadku naruszenia przynajmniej jednego z tych dóbr – **o ile działanie miało charakter bezprawny** (czyli, np. nie możemy powoływać się na nietykalność mieszkania jeżeli przyjdą do nas policjanci z nakazem przeszukania) – możemy zażądać podjęcia działań na rzecz usunięcia skutków działań. W zależności od tego, które dobro zostało naruszone, może to wyglądać inaczej.
- Naprawić szkodę można przez opublikowanie oświadczenia w odpowiedniej treści i formie, lub też zadośćuczynienia finansowego, naprawienia wyrządzonej szkody majątkowej bądź zapłaty określonej kwoty na rzecz wskazanej przez pokrzywdzonego organizacji charytatywnej.

Bądź sobą. Chyba że jesteś chamem

- Kampania serwisu OLX z udziałem aktora Janusza Chabiora:
- <https://tech.wp.pl/badz-soba-chyba-ze-jestes-chamem-kontynuacja-glosnej-kampanii-olx-6391793502013569a>

Nie widać wyjścia z sytuacji

- „**Człowiek** może być ubogi nie dlatego, że nic nie jadł,
 - ale dlatego, że **jest nieszanowany, poniżany, lekceważony, pogardzany.**
 - **Ubóstwo to stan społeczny i mentalny powodujący, że człowiek nie widzi wyjścia z sytuacji, w jakiej się znalazł.”**
- Ryszard Kapuściński

Zamiast dziękować za uwagę

#StopMowieNienawiści